

Abonamente:

Po un an : 780 Lei
 Po 1/2 an : 390 Lei
 Po 1/4 an : 195 Lei

Tribuna Nouă

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL
 Apare zilnic la orele 5 dimineață

Scăderi întristătoare

Arad, 3 Dec.

Viața socială se mișcă într-un cerc mărginit cu o intensitate mereu aceasă sau, mai precis, acuzând o creștere pe care o singură generație n'a putut percepe. Scăderile pe care le suferă, din cănd în cănd, prin fatalitatea evenimentelor, viața socială, nu stăpânește încă nimic din forța energiei întrebunătății ca motor al acestei vieți. O oprire în loc sau un regres al civilizației, care are drept consecință o apărătoare micșorare a forței energetice, nu înseamnă decât o economisire a energiei în această direcție spre a fi întrebuințată altă: și astăzi utoțice de pildă, sau în violențe anarchice. În ce privește energia socială, nimic nu se pierde și nimic nu se câștigă. Valul de forțe care se linștăște o ciloă într-o parte izbucnește cu tăria talzilor aruncate în ceruri de celălaltă parte. Pe toate terenurile de activitate, împărțită după îndeletniciri, procesul fiziologiei sociale e aceeași și se aplică aceeași lege de care vorbind mai sus.

Viața parlamentară formează și ea un tot de îndeletniciri și de sfornușire a celor norme. În nemăștări rănduri am avut prilejul să vorbim despre melanconicul spectacol pe care-l oferă, celui care și-a împărtășit viața între cele două epoci, ante și postbelice, viața parlamentară de azi și raport cu cea de odinoară, a urgențitei României reacționare de ieri. Nimic decât prezența cătorva persoană ităi esri împodobesc parlamentele de odinoară nu mai resemnează civilizata funționare a vieții parlamentare de altădată. Nici respectul reciproc, nici gustul estetic, nici aprecierea meritelor, nici creditul experienței, nici modestia măsurată a talentului, nici podoarea inconfidenției nu mai contribuie să mențină la nivelul surprinzător de clasic pentru țărășul nostru parlamentarism de odinoară, mașina parlamentară a României de azi. Unde sunt oratori de odinoară, unde sunt capacitatele cari dirijau această mașină, unde sunt manierele desăvârșării parlamentarism? Toate acestea însușiri de atunci reprezentau un tot de eurghie care, fiți pe parte, nu s'a pierdut. El se manifestă în urlete, răcnete, brutalități, violențe și pugilate, lăcătări și stratagie cavalerescă a bătăliilor parlamentare de altădată și înlocuită de bătăliile afirmațiilor calomioase poronită în ofensivă politică. Reflexiunile acestea ne sunt sugerate de marele număr de așa zise "comuniști" — cu atât mai grave că sunt mai laconice — formulate ca acuzații precise sau înșinuări tendențioase împotriva parlamentarilor sau guvernatorilor, ca să impresioneze publicul întun acumit seacum la preajma alegerilor. Toate aceste comunicări nu au nici o urmare. Sunt acuzații cari se anunță cu glas tare, dar cari n'au totuși nici-o urmare, întrucăt nimeni din cei cari le aruncă nu le pot dovedi: ele conțin toate elementele calomiei, care inflorește, în zilele noastre, în incinta și la tribuna parlamentului român.

Negreșit, dreptul de interpelare era o armă des întrebuințată și altădată. Dar, precum foarte bine observă oficiosul guvernului, uzul constant în moravurile noastre parlamentare era că, cu prilejul anunțării unei interpelări să nu se articuleze

acuzații nedovedite, pe care datele și dosarele oficiale să arătă să le arate în urmă drept nefundate sau calomioase. O bună cunoaștuță parlamentară, un elementar simț de demnitate și de răspundere morală împiedică pe cei mai impetuosi și mai violenți parlamentari să aducă dela tribuna Camerei acuzații nedovedite și pe nimic întemeiate, fie la adresa unor înalți funcționari publici, fie la aceea a măștrilor de resort.

Cu totul altfel se petrec, din nefericire, astăzi lucrările. Toate bărfelile de cafenea, toate acuzațiile nedovedite cu nimic, toate violențele de limbaj și trivialitățile, sunt aduse la tribuna Parlamentului sub formă de "comuniști" sau "interpelări". Odată cu cererea de a începe să pună la dispoziție cutare dosare, interpelatorul cu moravuri "noi" nu se sfiește să arunce și în public, dela înăștimația tribunei parlamentare, fie acuzația pe nimic întemeiată, fie calomia pură și simplă la adresa funcționarilor superiori ai ministerelor sau chiar la adresa ministrilor, personal.

Oficiosul guverualui constată și el o scădere a vîții noastre parlamentare, dar, întrucăt "ne cunoaștem oamenii", ar fi de prisos să cerem unora dintre parlamentari mai multă conștiință și demnitate în exercitarea unui drept atât de important, — dar tocmai de aceea legat de o efectivă răspundere morală.

Noi credem că nimic nu este de prisos când e vorba de reparat o cladire pusă pe temelie nouă. E datoria fiecăruia să lupte pentru curmarea răului și pe uru cananizarea energiilor pe vechile făgașuri de odinoară.

Instalațiunile radioelectrice

Consiliul de miniștri, având la vedere legea stării de sediu și legea pentru folosirea posturilor radio-electrice, a luate următoarea decizie:

Se interzic instalațiunile radio-electrice pe o distanță de 30 km. în jurul frontierelor cari cad în zona stării de sediu.

Pentru instituțiunile de Stat și autorități se pot acorda autorizații pentru emisie și receptie dacă îndeplinește formalitățile prevăzute în art. 9 din lege.

Pentru întreprinderile tehnice cari ajută comerțul și industria cum sunt fabricile, uzinele de aparate, de mașini radio-electrice și electro-mecanice, se pot da autorizații pentru emisie și receptie prevăzute de regulament și în conformitate cu art. 9 din lege, însă cu avizul comandanțului zonei stării de sediu.

Pentru întreprinderi, autorizarea se va da pe răspunderea administratorului delegat și numai după ce va depune actul de constituție al societății sau al întreprinderii.

Persoanele particulare cari cad în zona stării de sediu dar în afară celor 30 km. de departe de frontieră, pot obține autorizații cu avizul comandanțului prevăzută la art. 9 din lege, dar cu aprobarca comandanțului zonei stării de sediu.

Viscole și inundații mari în Jugoslavia

Viscole mari se semnalează în Serbia centrală, Voivodina, Bosnia și Croația, provocând considerabile întărișări în circulația trenurilor și în teraperea comunicațiilor. Regiunile Bosanska și Gradischka au fost inundate la urma revărsării râului Sava. Pegubele sunt evaluate la 15 milioane de narci, în 40 sate care au fost mai lovite de inundații.

Aniversarea unirii în Jugoslavia

În tot regatul s'a serbat eri a săptă aniversare a unirii serbilor croați și slovenilor.

NOTE

Moda de odinoară

Arad, 3 Dec.

In ziua de azi, când modele se schimbă aproape din trei în trei luni, așa că aproape rochii și pălării de dame după evenimentele politice sau istorice: pălării a la Buri, pălării a la generalul sărb cutare sau a la Amundsen, a la Mikado, etc., — in ziua de azi un costum de dame, deși costă destul de mult, e ceva și mai ieftin, e ceva destul de bună. Nu tot așa era pe vremea lui Caragea, de pildă, sau sub Fanariot, sau chiar până pe vremea lui Coza-Vodă, un costum de multe ori, îl facea ouă pentru totă viață. Așa, un șal parfumat și înflorat de Tigrad se purta de o dame până la adâncă bătrânețe și se lăsa moștenire la alte fete; era ceva numitor.

Dar o blană! Dar un iglic! Dar un anturial de curiozate, după un scriitor, care să ocupă cu pasiune de starea noastră din trecut, căteva amănunte gasite de el prin scriitori de seamă și de buna credință, asupra model în trecele două veacuri din urmă:

Costumul femeilor nu difera esențial de al bărbătilor (1). Si ele purtau salvari, dar mulți fini, de catifea sau geante, un ilic, sau un pieptă mic, și o formează sau un camizol de atlas, peste care îmbrăcas un anturial mai lung ca la bărbat și d'asupra foregeau, o mantie de vară, din stofă usoară; iarna, puneau peste binis o giubea lungă, numita ghiorde, cu mâneci de zof și o malotea de cacum, halina foarte scumpă lungă până la pământ și îmbinată în jurul gâtului (iacă) și pe marginea dinainte.

Cu și bărbati cocoanele purtau costuri foarte înalte, garnite cu fulii de diamant, rubin, smaragd. Cele mai în vîrstă purtau fes alb, și terut cu bibelouri.

Turbanul interzic boerilor, damele tinere le obisnuiau mai înalte și stând drept în jos (iar nu inclinătoare ca la turci). Dar mai atât ele purtau, ca și Doamna, iștice sau caciuli late de sămure ori idei, în vîrstă cărora strălucesc surgișuit ca un buchet cu cotoare împodobit cu pietre acumpe: acest pașnic înalt laconjurat cu diamante ornă și îplincul lui Vodă, o prerogativă rezervată suveranității.

Femeile își acoperau capul cu diferite broboade, mai fine sau mai groase, după anotimp, marame de borangic și de tulipă, și galuri acumpe, având tot deodată, în loc de basmale care serveau bărbătilor de frontieră, gevrelle împodobite cu flori și brodate cu mătase și cu fir.

La picioare cocoanele, pe lungă papuci încălțați peste mești, purtau conduri, niște sandale cu tocuri înalte cusute cu fir și încrustate cu sidefi.

Cum era saloul?

"Salul de lână foarte fină, în forma unui pătrat lung și brodat de jur împrejur ca fire de lână colorată servă bărbătilor de brâu și femeile de broboadă. Domitorul purta la brâu ca vizirii și ca pași, un hangar de sur împodobit cu diamante; iar Doamna și Doamnele, ca suflare și cădanele, un hangar mai mic ornat cu brillante".

Din condițile vămilor de sub Caragea Vodă, se poate vedea de oricine că de mare era luxul damelor acelei epoci.

Ce sarăsir: Ce brăuri numite Carageasare! Dece se mutau brâul din acel timp Caragoale? Pentru că era la modă pe vremea lui Caragea. Acest brău se încheia la dame, în față prin două mari pătele de argint, ca două plăci cizelate cu flori în gustul oriental. Mai era moda pe atunci ca cocoanele și mai ales duduclile, să coșărească rochia florii naturale pe cari le înlocuiau când se uscau. Poetul D. Bolintineanu are o pre-

drăguță poezie, care se sfărșește cu versurile acestea:

Si să ai rochie, pe poale
Cusătă cu naturale.

E adevarat că costa mult îmbrăcămintea mai înainte, dar te ține și mult și o modă dăinușă către treizeci și mai bine de ani — nu ca azi...

Noul buget maghiar

— Alte capitole bizare care degăzăzează adevărul —

Arad, 3 Dec.

Cu toată alarma dată anul trecut în Parlamentul român, cu toată intervenția la Liga Națiunilor a celor trei state componente ale Micii Împărații, care s'a arătat că Ungaria rupește banii împrumutați la propoziție de zădărnicire și în înarmări clandestine, poliția maghiară continuă să servă de buget

ca de un degăzitor pentru plăuirile lor, care păcă sunt prim excelență românești, și sunt mai puțin dăunatoare statelor ușoare.

Corespondentul din Budapesta al unui ziar scrie că de când au înceat de-a mai sănătatea zilelor dela Viena ale emigranților Oscar Iaazi și Garami, vestitele "Becsi Magyar Ujság" și "Jovo", străinătă abia din când în când mai poste luna cunoștință de pregătirea mascate ce le face Ungaria în vederea mult așteptelor zile de răsuflare.

Zilele acestea se specializează în demascarea formăriilor militare clandestine, publicând mereu liste de ofițeri superiori și inferiori plasați pe la diferite ofițeri civili, unde alcătuiesc adevărate formații militare. Pentru aceste continue demasări și pentru campania ce-o ducău contra terorismului de pe vremea aceea, prea cunoscut și într-o parte terminată astăzi, al reacțiunii post-comuniste, zilele în chestiune au avut de împrumutat la rădui lor o campanie maghiară care în cele din urmă a reușit să le desfășeze.

De-a lungul demasărilor ce se mai fac, le face în mare parte presă cehoslovacă — singura inspiratoare în ascensiunea chestiunii a ministriului de externe român.

Ualele demasării le fac, apoi, cu ocazia discuțiilor la buget, înșinuând deputații unguri din opozitie, cum este de pildă și cauzul de care vorbim amănăușit în răndurile de mai jos.

Săptămâna trecută, fiind la ordinea de zi a Adunării Naționale de urja la buget, deputatul Carol Peyer a făcut unele destăinuturi din cele mai importante, privitoare între altele la efectivul jandarmeriei.

Am început răndurile acestea cu cele ce desfășoară pe vremuri cele două zile maghiare dela Viena, pentru că destăinutile lor se referă foarte mult — privite atlele — la modul cum Ungaria săliște și să armăză și sub numeroasă de 35.000 oameni și a îngrădit soldații cel mai buni, dar mai ales și sub ofițeri resizați, în jandarmerie, poliție de frontieră etc. De-

Apoi în vreme ce înainte de război jandarmeria nu avea ofițeri medici, azi are un colonel, 4 majori, 4 căpătani, 1 medic veterinar sub-director și un șef medic veterinar.

La ce privește gradele inferioare, acestea se termină înainte de război cu șefi jandarmi. Acum s'a mai înființat patru gr.-d., după cum de altfel se va vedea din lista de mai jos:

In bugetul din: 1913 1925

Generali de corp	—	1
Generali	—	2
Colonci	10	23
Lt. col.	9	29
Majori	9	36
Căpătani	80	171
Locotenenti	74	209
Sublocoten.	75	—
Colonel judecători	—	1
Lt. col. judecători	—	4
Majori judecători	—	4
Căp. judecători	8	8
Lt. col. de intendență	2	11
Majori de intendență	11	33
Locot. de intendență	7	39

Apoi în vreme ce înainte de război jandarmeria nu avea ofițeri medici, azi are un colonel, 4 majori, 4 căpătani, 1 medic veterinar sub-director și un șef medic veterinar.

La ce privește gradele inferioare, acestea se termină înainte de război cu șefi jandarmi. Acum s'a mai înființat patru gr.-d., după cum de altfel se va vedea din lista de mai jos:

In bugetul din: 1913 1926-6

--

Haine bărbătești pentru tineri și băieți, paltoane scurte blanuite și paltoane de piele assortiment bogat. Atelier separat după măsură, la firma **din Arad**: (1715)

Szántó și Komlós

în edificiul teatrului orașenesc colțul
Piața Avram Iancu

Haine de băieți din lână	Lei 500
Palton de iarnă pt. băieți	din lână
Haine de școală din lână	600
Palton pt. tineri	900
Pantalonii de modă bărbătești	1050
Pantalonii bridgești pentru bărbătești	360
Pantalonii bridgești	450
Pardosiuri din cauciuc	960
Haine bărbătești din postav de lână	1450
Paltoane bărbătești din postav de lână	1450
Paltoane negre de iarnă	2000

Cumpărători care se refer la acest inserat, beneficează încă de 5% rabat.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românilui Nr. 7.

Dacă voiți a vă prevedea cu ghete bune și estime, cercetați prăvălia de ghete alii

JUSTIN OLARIU & Co.

în Arad, Bulev. Regele Ferdinand (fost Boros Béni tér) 47, care ține depozitate ghete propriu confecționate. (1998)

Cel mai frumos cadou de Crăciun e o în mărire de fotografie pe prelu de **BRAUN** Arad, Calea 150. — Lei la 100. — Lei la 50. — No. 3. Assortiment bogat de tablouri pentru vânzare. (2046)

Peste proaspăt au sosit la **SAMUIL ROSENBACH** prăvălie de peste Arad, Piața Pleveni (f. Arpad-tér) No. 5. (2069)

Mitseri, petele și alunelile teintului și orice deformată de frumusețe este depărtată prin

Crema de camfor „ELSA” Unica farmacia pregătitore Farmacia WEISZ Arad, Str. Matei Corvin. Se capătă în oră și care drogherie. Buc. 30. — Lei. (2078)

Montarea pomului de Crăciun cu becuri electrice, candelabre, becuri electrice estime la

Varga și Rosenfeld Arad, Bulev. Reg. Maria 12. (2120)

Cel mai punctual ceasornic din Elveția și bijuterii pe prețuri moderate la

Firma Csáky în Arad, vis-a-vis cu Primăria (Atelier propriu de preparări și gravare). (2124)

POSETE, cozete de manicur, parfumuri și Eau de Cologne slăbită și măsurată în diverse odoare, precum și săpunuri, crema și pudră, floriște articole de toiletă și cosmetice se servesc solid la **Székely** coafur pt. dame, și de articole, cosmetice Arad, Palatul Bohus. (2125)

Iosif Eiselen cárnește și fabrică de mezeluri

Arad, Piața Avram Iancu No. 15.

Engross și în detail.

Inserții se primeșc la Administrația ziarului

Feher & Co. Salon modern de coafur și manicur. Prăvălie de parfumuri, articole cosmetice și de lux. Mare assortiment de articole, cadouri de Crăciun. Arad, Bulev. Reg. Maria. (2128)

Dacă voiți a vă prevedea cu ghete estime,

cercetați cea mai elită firma în această privință, firma

Iosif Meizl

Arad, Str. Unirei (f. Fábián G.u.)

(2094/a)

Un kilogram spirit denaturat 25 Lei
în prăvălia de vopsele HALIK, în edificiul Teatrului. (2135)

„Untură contra degeratului” în decurs de 2 zile înceată degerarea. Se capătă la **Farmacia „SZONDY”** Arad, Strada Consistorului și colțul Mărăștei, (Batthyány és Kossuth utca sarak.) (2136)

Preturi de pălării foarte reduse!

Pălării pt. dame din postav în toate culorile și formele dela 200 până la 500 Lei. — Pălării din mătase, velur dela 500—550 Lei. Formarea pălăriilor pt. dame Lei 50.—, se pregătesc în 24 ore, decorația gratis. Curățire și călcarea pălăriilor bărbăt și probucătă 60 Lei. Mai estin decât orișinde la firma (2137)

BITTENBINDER, aranjată cu forțe electrice Arad, Str. Eminescu (f. Deák F. u.)

Nr. G. 12330—1925.

Publicațiu de licitație.

Pe baza decisului judecătoriei de ocol Arad, No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 5300 cuprinse în favorul lui Fratii Apponyi contra urmăritului pentru suma de Lei 1700 capital, interese de 10% dela 10 iulie 1925, precum și spesele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Ilarie Kendi Nr. 6, în ziua de 18 Decembrie 1925 la orele 4 d. m. — conf. art. de legă LX § ul 107 și 108 din anul 1881 al legei execuționale. (2132)

Această licitație se va ţine și în favorul lui Friedmann A., Atlas și Braun, Reiszman Pavel, Mairovitz I., Tontsch și Haydt, și Magazin de Mode de Paris.

Arad, la 28 Noemv. 1925.

Exec. judec.: GH. CIUPULIGA.

SÓSONI WIMPASSING Lei 560.— la F. atit Apponyi Arad, Bulev. Regele Ferdinand. (2149)

Reclama
e sufletul
comerțului

Se caută o întreprindere industrială

o magazie uscată

în apropierea liniei de garaj al orașului pe o durată de 3—6 luni. Adresa la Biroul Rudolf Moes (Sándor) Arad. (2139)

În total, efectivul din 1913 a fost astfel de 11,627, iar azi este de 11,112, în vreme ce — după cum insuși Peyer a accentuat — populația țării era stănci de 20 milioane, iar azi e de abia 7 milioane.

După ce a făcut aceste prețioase destăinutiri, deputatul Peyer s'a legat de personalul ministerelor și a constatat că în vreme ce ministerul de interne avea în 1913, în clasele de salarizare IV, V, VI, VII, 121 funționari, în bugetul pe 1925/6 sunt preveniți 553; ministrul de finanțe are azi 1165 funționari, în același clase de salarizare de mai sus, făcă de 627 în 1913.

Să întămpină oră această situație dintr-o atenție făcută de funcționari refugiati din statele succesoare, să trebuiască să ne gândim din nou la cele ce se afirmă cele două zile maghiare dela Viena.

Dar să îl urmărim mai departe pe dr. Peyer.

Așa constată că în vreme ce fondul disponibil al ministerelor Ungariei mari era de 400,000 coroane aur, cel prevăzut în bugetul anului 1925/6 este de 1,200,000 coroane aur.

Reorganizarea acestui fond este de un deosebit interes. Astfel, ministerul de externe are: 6.800 milioane (după valoarea actuală) fond, „prin apărarea celor din străinătate”, 2574 milioane pentru președinte: 2040 fond „disponibil” (o sub rubrică fondurilor disponibile), președintele are un fond disponibil de 5950 milioane și un fond pentru președinte de 5.950 milioane, iar ministerul de interne a fond de 1314 milioane pentru ordinea publică.

Noul buget prevede apoi un fond de 11 milioane coroane aur pentru delegații: repartizat întâi un chip foarte bizarr dacă nu și suspect: 24 330 milioane (valoare actuală) ministerul de agricultură; 34.968 milioane ministerul de interne, 59.394 milioane ministerul de finanțe, 2018 milioane ministerul sănătății publice, 9 milioane ministerul de comunitate, 8 milioane cel de culte și instrucție.

În hemic este destăinut cu o stire a ziarelor ce și-a luat locul tocmai la slăgătul acestor interese expunerile de mai sus.

Ziarele budapestene aduc stirea că Liga Națională va să se înseune din Decembrie și consiliul să ridice controlul celui care exercită actualmente asupra cheltuielor guvernului maghiar. Controlor Smith va mai rămâne aici încă doi ani, dar fără nici o atribuție.

Stirea ce se reproducem este importantă, tocmai din considerarea rubricelor amintite ale bugetului maghiar. Totuși ea ar însemna numai desființarea unei posibilități principale de control, deoarece dr. Smith să găsească totodată în bună povăzire cu Budapesta, probabil din cauza numărului prea impunător al conaționalilor din străinătate.

BITTENBINDER.

aranjată cu forțe electrice Arad, Str. Eminescu (f. Deák F. u.)

Ministerul de finanțe ne autorizează să desființăm catgoric stirea publicată de un ziar din Capitală cu privire la modificarea și introducerea unor noi impozite.

Altă roctul pentru modificarea legii timbrului va fi în termenul zilele acestea, așa că informația numărului ziar e nefondată.

O conferință româno-ceho-slovacă

Între 9 și 12 Decembrie se va întruni la Cosice, Cehoslovacia, o conferință între delegații români și ai guvernului dela Praga, pentru a aranja diferențelor chestiuni de frontieră, în legătură cu circulația trenurilor.

După cum se știe, în prezent legătura de către statul Mare și Sighetul Marmației se face prin Cehoslovacia, pe linia de peisă.

Arad, la 28 Noemv. 1925.

Exec. judec.: GH. CIUPULIGA.

d. B. rgește. Decăt, posterita ea este imparțială numai atunci când este indiferentă. Și decăt e ușoară să se șteată.

Ea nu i-a judecător, — cum eră nedreptății; și mulțimea oare că, zapa ită, pacătoasă și virul naș cam în toate, lubește, și mai ales urăște. Ea trăiește în prezent, ignoră treurul. N. ex. stă posterior.

Dar, zise de Leterrier, există ceasuri de justiție și reparări.

— Cred că dă un asemenea ceas va sumă vreuoată pentru Macbeth?

— Pentru Macbeth, fiu al lui Finleg, regelui Scoției, și cu Shakespear, două mari puteri spirituale, au făcut din el un criminal. Am convingeră, domule, că a fostu nu om foarte cum se cade.

Pe cei de jos, îl apără impotriva preoților și violențelor aristocrației. A fost un rege economist, judecător drept, prieten al meșterilor. Cronicile îl atestă. N. a ucis niciodată pe regalele Duncan. R. gina, deosebit, n'a fost o femeie rea. Se numea Orsó și avea, impotriva familiei Malcolmi, dreptul la trei veudete. Barbatul ei dinții fusese arăt de viu în castelul lui. Am aici, pe masă, într-o revistă engleză, cu cea probă virtuoasă lui Macbeth și inocența lui Lady Macbeth. Cred că oare că, publicând aceste dovezi, să se simboliceze sentimentul universal?

— Nu cred, răspunse Leterrier.

— Nici eu, suspică dr. Bergeret.

Un dar orașului Roma

Unionea culturală „Făuritorul” din Cărașești, al cărei președinte este colaboratorul nostru literar Cesar Pruteanu a lansat următoarea „Chemare”:

Orășu Roma, cu prilejul sărbătoririi fundatului său ce va avea loc în ziua de 23 Aprilie 1926 va trimite orașului Timișoara, în dar, — ca simbol al frăției noastre — o statuie înfățișând „Lupușin”.

Amintim, că după: București, Chișinău, Cluj, acesta este al patrulea dar ce frății italieni trimis poporului român.

Unionea culturală „Făuritorul” a lansat inițiativa ca fiel fruțosul act, trimisând ca dar orașului Roma, în ziua de 10 Mai.

1926 o statuie înfățișând un Dorobanț ca „Păzitor al Letitiei în Răsărit”.

Pentru scoperea cheltuielilor pe lângă care se va deschide o listă de subscripție în coloanele acestui ziar cu speranța că fiecare bun român va contribui cu cât de puțin pentru ca Dorobanțul nostru să fie așezat pe una din piețele „Maicii României”.

Pentru unionea culturală „Făuritorul” Pr. C. Cesar Pruteanu.

Rugăm a fi reprodată de toate ziarurile care înțeleg să aibă o conduită curată românească.

Semnarea tratatelor dela Locarno

Declarăriile semnatariilor

Londra. La semnarea pactului dela Locarno d. Săiașoara voioște de părere de rău a lui Mussolini care nu a putut fi de față la semnarea acestor mari opere a pacei, la care Italia a oferit garanția să dezintereseze.

Vandervelde ministru de externe al Belgiei a declarat: „Urză ca din această zi să începe o eră nouă, în care națiunile care au suferit în urma războului să colaboreze în spiritul încrederii mutuale și să pregeatăcă prin dezarmarea sufletelor, „încărcătarea efectivă”.

BERLIN. După semnarea tratatelor dela Locarno d. Strasser nu mulțumește lui Chamberlain în privința cordiale. A recunoscut întotdeauna moertele acestuia pînă la independența sa și a suveranitatea sa de altă parte prin comunitatea destinelor lor. Dacă vom pieri, vom pieri cu toții.

Cu cuvinte de sinceră mulțumire Stresman se adresează în urmă propinele lui Briand crede că războului trebuie ev

INFORMATIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne incunoașteze imediat când văd o neregularitate în privința primirei regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați care sunt în restanță cu plata abonamentelor nu rugăți respectuos să binevoiască și aduce conturile în ordine.

Inspecția lui Prefect în județ

Dilectul prefecț al județului a plecat în județ unde a inspețat lucrările școală din comuna Grăniceri (Oltca).

Inchiderea completă a cărciumilor Dumineca și sărbătorile

Ministerul muncii, cooperării și asigurărilor sociale a lăsat decizunea prin care cărciumile în comunele rurale din Ardeal, Banat și Bucovina vor rămâne închiuse toată ziua în timpul Duminoicilor și al sărbătorilor legale.

Concurs pentru concesiuni de farmacii

In conformitate cu avizul Comisiunii Chimice Farmaceutice din 22 Septembrie 1925 și avizul dat de Consiliul Sanitar Superior prin jurnalul încheiat la sesiunea din 23 Septembrie 1925 se publică concurs pentru deschiderea de noi concesiuni de farmaci și comunitatea urbane mai jos notate din Transilvania:

Jud. Arad, Arad 2. Pecica 1. — Jud. Cluj, Cluj 2. — Jud. Hunedoara, Petroșani 1. — Jud. Satu-Mare, Satu Mare.

Reorganizarea Curții de Casătie

Deoarece noua lege de organizare judecătorească nu cuprinde în dispozițiunile ei încă Curte de Casătie, d. ministrul de justiție a întocmit pe d. Bozdugan, prim președinte al acestei înalte instanțe, să întocmească un ante-proiect de lege pentru reorganizarea Curții de Casătie.

Supremul magistrat, după ce a elaborat proiectul l-a înaintat lui G. Mărzucliu care în rândul deosebit l-a prezentat consiliului de ministri.

Una din dispozițiunile de competenție ale proiectului este și aceea de a se unifica secțiunile și se mări numărul zilelor de lucru la Curtea de Casătie. În legătură cu aceste dispoziții se cere crearea de noi posturi de consilieri. Prin acest proiect se își deosebesc secțiunile pentru Ardeal, formându-se secțiuni unice.

Pe contră a se lăsa mai deaproape în discuție acest proiect, d. ministrul de justiție a convocat o conferință la care au participat toți membrii Casătiei, inclusiv d. prim-președinte.

În această conferință s-au emis păreri și s-au făcut propuneri care au fost notate de d. Mărzucliu pentru a servi la redactarea definitivă a proiectului.

Iar agitația ungurești împotriva noastră

Ziarul „8 Oră Ujsgag“ din Budapesta publică următoarele:

„Cum în Budapesta nu sunt destule biserici și cum în ascensiunea chestiuni, niciodată nu lipsește mulți acte materiale, li s-a clădit „refugiul ardelean“ o biserică care îlăudă la lor, pe care acum a sfîrșit-o episcopul militar al Ungariei.

Înălțând această biserică sfânt din truda și năzuința voastră atât răvnit la un dublu fel: săci și apărare a suferit obosit al refugiaților ardeleani și să își ocupă tronul Dumnezeul Maghiarii și Protopatra U. Gariel (care ungurii cred că este Prea Curata).

Nu ceterim ca sufletele obosită să se rememoreze în direcția lor, ci ca să săibă putere să se ridice și să angajeze lupta pentru a recăsători celice au pierdut.

Dumnezeul Maghiarii și Protopatra exilata a Ungariei își reiau acum tronul, venind dar să ne rugăm pentru patrie străbună încurajată de mulți Carpați“.

Episcopul a sunat apoi un pelerinaj de 300 de zile și a încheiat prima ședință pentru recăsătorirea vechilor frontiere ale Ungariei.

Pentru clădirea acestei biserici, ministerul asistenței sociale a dat 800 de milioane de coroane, fondul religios 50 milioane, iar primăria Budapestei 10 milioane.

Groznică furtună în apele grecești

De patru zile băntuie o groznică furtună în mările grecești.

Sau întâmpinat multe naufragii de vapori și corabii.

Toate vasele comerciale și de pasageri au sunat cu mari întârzieri, ceea ce a produs enorme pagube comerciale. Linile telegraferice au fost distruse.

Politice

În cursul perioadei dintre naționaliști și tărâniști, conducătorii celor două grupuri politice au cerut să fie primiți în audiențe la Palat.

Înălțarea în care au decurs aceste audiențe: întâi de lorga, apoi de Maniu, pe urmă de-nii Lupu și Mihalache, iar la sfârșit lăsstul director al „Lumină“ C. Stere, urmată a doua zi de actualul director al „Universul“, de Stelian Popescu.

Școală românească la Cleveland (America)

Românii din Cleveland (America) care doresc să devină copioși lor o instrucție românească, au făcut o adunare și au ales un comitet de acțiune pentru înființarea unei școli românești.

Sau înregistrat imediat 186 de înscrieri și desigur că numărul lor va crește încă mult.

Pentru aplicarea reformei administrative

Senatul penal instituit pe lângă ministerul de interne, a înținut o ședință sub președinția lui Al. Crăsnaru, secretarul general al ministerului de interne.

La ordinea zilei a fost chestionat dacă, dela 1 Octombrie când a intrat în aplicare reforma administrativă prefectiei din Ardeal și Bucovina mai pot executa sau nu judecături.

Rezolvarea acestei chestiuni se va face după ce se va lăsa contact cu reprezentanții ministerului de justiție.

Trenurile circulă normal

Rapoartele sosite la direcția generală a căilor ferate, arată că în toată ţara a căzut zăpadă și a viscolit în ultimele zile.

Liniile sunt practicabile și trenurile circulă în mod normal pe tot cuprinsul ţării.

Sentința în procesul dela Tata-Bunar

Sunt 85 condamnați și 200 achitați

După o deliberare de aproape trei zile, consiliul a dat astăzi sentință în procesul dela Tata-Bunar.

Cîntarea sentinței a început azi la orele 9 dim. și s-a terminat la orele 2 d.s.

Consiliul a adus un verdict prin care condamnă 85 acuzați și achita 200.

Cea mai mare pedeapsă, minus silnică pe viață a fost dată de consiliu, în unanimitate lui Justin Batiscă, dovedit a fi fost omul de încredere al lui Lenin.

Sunt două condamnați la căte 15 ani minus silnică și trei la căte 10 ani.

Restul condamnaților variază între opt, șase, cinci, trei și doi ani.

Cei mai mulți au fost condamnați la căte doi ani închisoare.

Doi au fost condamnați la căte 6 luni.

Consiliul a decis, în camera de deliberare, darea în judecătă a majorului Barbu Neagră pentru marturie mincinoasă.

O propunere pentru reducerea numărului miniștrilor jugoslavi

Sasezeci de deputați radicali au adresat primului ministrului propunerile de a reduce numărul ministrilor de la 18 la 12.

Soldele ofițerilor

La direcția contabilității din ministerul de răboi a început să lucreze comisia pentru repartizarea sporului la soldale ofițerilor — repartizare care se va face după grade. Sporul se va da cu începere dela 1 Ianuarie 1926.

După aceste norme se sublocotenent care primește astăzi 4884 lei lunar va primi 5500 și sporul va crește treptat cu gradul.

După semnarea pactului

La semnarea pactului dela Locarno Scialo vorbește de „fărcă de râu“ și Mussolini care nu a putut fi de față la semnarea acestor mari opere a pății, în care Italia a oferit garanția sa dezintereseze.

Vanderwelde ministru de externe al Belgiei, a declarat: „Urză că din această zi se luceapă o eră nouă, în care națiunile care au suferit în urma războului să colaboreze în spiritul încrederii mutuale și să pregătească prin dezarmare sufletelor, dezarmarea efectivă“.

Elveția se teme de primăvara fascistei

Poporul elvețian protestează în contra pretențiilor fasciste asupra „cantonalului italian Tessin“.

Cercuile diplomatice europene se tem că în caz când fasciștii și ar îndeplini programul lor de expansiune, independența elvețiană va fi primădată. În adevărat, Italia cerează să i se dea parte italiana a Elveției, Franța va face și ea ce fel cernăuțeanele în care se vorbește francez; și îngreanățele și Germania o va imita.

Importante descoperiri arheologice în Asia

Misiunea arheologică cehoslovacă în Asia minoră aflată printre telegrame din Dassyryk, că la Kulpete lângă Kaja Arik a dat de importante archive capădoce. Descoperirea cu rănde 1000 tabletă și rămasile de acum 3000 de ani având inscripții cuneiforme babilonice.

Șeful misiunii este Hrozný profesor pentru cercetări cuneiforme și limbile sumite la Universitatea din Praga. Hrozný este cunoscut prin faptul că a fost cel dință care a desfășurat scriitura babilonilor și a putut stabili originea lor indo-europeană.

Sancțiunile în Rusia Sovietică

Buletinul ultimelor execuții — din zilele sovietice: în Ecaterinescov a fost condamnat la moarte, în ziua de 14 Noemvrie, Vereici, care după revoluția din Februarie a fost membru al comitetului executiv gubernamental. Condamnătul a fost învinuit de provocare.

În Petrograd au fost condamnați la moarte 12 oameni din numărul celor învinuți de abuzuri în portul din localitate.

În ziua de 26 Noemvrie a fost condamnat la moarte administratorul depositului de mașini agricole, Ohatricov, pentru risipă de bani.

Tribunalul din Ural a condamnat la moarte, fară aplicarea amnistiei pe Ocnele, fost leșnător în armata lui Colceac.

Președintele Comitetului Central Executiv al călătorilor, Moscov și locuitorul lui Hotin, au fost condamnați la moarte pentru risipă.

Iredentistul ungur nu dezarmează

La București a avut loc o mare întrunire de protestare contra faptului că unguri din România sunt foții și emigrație din Ardeal.

La această întrunire au luat parte și studenții și studentele minoritare, care urmăzează studiile în Ungaria și după discuționiile să aibă hotărârile în înțindere a lor familiare. Chestiunea este foarte complicată. Cercul catolic nu vrea să îngreneze evreilor trezirea la catolicism și pe de altă parte evreile nu se decid cu ușurință să divorceze.

Acest fapt provoacă un vis interes nu numai în cercurile bisericești, dar și în întregă opinie publică poloneză.

Vechea mină din Coștel (Maramureș) s'a surpat

La începutul acestei luni câteva troznituri puternice au semnat că în vechea mină părasită, numita „Mina Astor din Vesu“, care are în interior un lac adânc de 75 metri, format din spă sărată, se va prezice ceva.

Prăbușirea minei a venit repede și a făcut ca pe suprafața solului în acest loc să se arate o deschizătură de 7-8 metri către care gravitație stratul de pământ pe o lățime de 120 metri. Deplacarea terenului primejdilește și terasamentul liniei ferate din imediata apropiere. Autoritățile urmează să ia imediate măsuri spre întărirea strângării liniei.

Zilele trecute ambasadorul Japoniei, Giro Kutchi, fusosit de consulul japonez din Praga, S. Kauchu, și un delegat al autorităților române, a vizitat Coteau, interesându-se deaproape de minele de sare și de diferitele izvoare minerale din acea regiune.

Ambasadorul a admis că ales mina „Apău“, care se află într-o poziție pitorească.

Rabinii din Polonia și divorturile

Zilele acestea s'a prezentat arhiepiscopul Kakowski, o delegație de rabinii evrei, cărăduș într-o chestiune deosebit de importantă. Acesta constă în faptul că mulți evrei trec la catolicism, căsătorindu-se pentru a doua oară cu femei catolice, fără a fi divorțat de evreice.

După lgle evrești, divorțul este numai atunci valabil când acesta se face cu consentință ambilor părți. Evreica care a fost părasită fără să fie divorțată este considerată „gândă“ adică vesigă izolată. În ultimul timp s'a înregistrat la Polonia 7000 cazuri. Rabini cer arhiepiscopului să intervină, ca clerul catolic să împlească prozelitismul boleznelui ca aceștia să răsucă mai întâi cu chestiunea lor familiară. Chestiunea este foarte complicată. Cercul catolic nu vrea să îngreneze evreilor trezirea la catolicism și pe de altă parte evreile nu se decid cu ușurință să divorceze.

Acest fapt provoacă un vis interes nu numai în cercurile bisericești, dar și în întregă opinie publică poloneză.

Un milion de cazuri de malărie în Jugoslavia

Răbolul mondial adus lumii multe morți. Schimbări și permute de trupe de la un capăt la altul al lumii, demobilizarea de după răboi și zguduirile economice au contribuit într-o mare măsură la răspândirea răului adus de front spre moștenirea oamenilor și care este malaria.

Sunt atât de acete boala mare largă de la Jugoslavia unde după ultima statistică sunt un milion de cazuri. Malăria a fost adusă în Jugoslavia de către armatele colonize: zuavi, marocani și englizi din Mesopotamia. Pe frontul dela Salonic s'a molipsit zeci de mii de soldați sărbi, care după demobilizare au transportat aceste boala pe la casele lor. Nici după răboi această situație nu s'a imbunătățit. Soldații din nordul Jugoslaviei care își fac serviciul militar în provinciile sudice umplute de malărie răspândesc această boală și în regiunile lor. Aceleiași lucrători din Slovensia și Dalmatia care vin în Serbia sudă după lucru se molipsează și că și cercurile medicale și științifice ale Jugoslaviei sunt îngrijorate de acest fișel periculos; ele vor cere guvernului luarea de măsuri urgente contra acestei piagă amenințătoare.

Germania va intra în cadrul în Soci. Națiunilor

Doi Briand, Chamberlain, Vandervelde, Luther și Stresemann au discutat astăzi în cadrul unei întâlniri de la Paris. Briand și Stresemann au declarat că vor cere în cadrul întrării Germaniei în Liga Națiunilor.

Lucrările Scupolnei

